

og Engstelse paa disse Love, har det dog viist sig, at de paa en rolig Maade og uden at vælle synnerlig Forstyrrelse ere traadte ind i Rivet og saaledes lidt efter lidt af sig selv vilde udvikle sig, ad den Vej altsaa, som jeg veed, at den ærede Rigsdagsmand og jeg ialtfald ere enige i er den rette. Men dette troer jeg ikke kan skee med Hensyn til Love som den foreliggende, uden at man har hørt en kirkelig Stemme, for ikke at sige „Kirken“ Stemme. Naar en æret Rigsdagsmand (S. A. Hansen) har spurgt: „Hvor er Kirken?“ saa vil jeg vistnok ikke paa tage mig nu at udtømme dette indholdsrige Spørgsmaal. Jeg vil indskrænke mig til at sige, at jeg har den Overbeviisning; at ved Forhandling af Lovforslag, der ikke alene angaae de saakaldte blandede Sager, som samtidig berøre baade det borgerlige og kirkelige Liv, men som tillige indeholde Bestemmelser, der vedrøre, hvad man kan kalde det reent kirkelige Liv, og altsaa paa en directe Maade vedrøre Geistligheden, der er, efter min Overbeviisning, Geistligheden en meget væsentlig Factor i den „kirkelige“ Stemme, og jeg siger endvidere, at selv om man ikke kan paavise en bestemt formel Repræsentation for Kirken, saa er det dog muligt og har været Tilfældet, at den kan komme til at udtale sig saaledes, at der ikke kan være Tvivl om, hvilken Mening der i Kirken har gjort sig gjældende, og som ogsaa lidt efter lidt har vundet Fleertallet for sig, selv om den ikke strax har kunnet finde Anklang. Jeg troer derfor, at det er af stor Betydning, at en kirkelig Stemme bliver hørt; ja jeg er i den Grad overbeviist derom, at jeg, som Kultusminister, aldrig vilde gaae ind paa et saadant Forslag som dette uden at have faaet Velighed til at høre en saadan Stemme; endog blot som Medlem af Rigsdagen tilstaaer jeg, at jeg i høi Grad vilde sætte Pris paa, at en saadan var tilstede, og betragter det, for mit Vedkommende, som en væsentlig Forudsætning for at kunne tage en endelig Beslutning i en Sag som denne. Jeg vil ganske vist som Rigsdagsmand ikke ansee mig som bunden derved, og jeg har viist, at jeg eiheller som Minister anfaae mig derved som bunden; men jeg har den Overbeviisning, at en Meningstilfjendegivelse fra Kirkens Side

er en væsentlig Betingelse for paa en god og hensigtsmæssig Maade at kunne føre saadanne Love ind i Rivet, — og det vil Enhver meget vel vide og indsee, hvorledes han end opfatter sin Stilling overfor Kirken, at Geistlighedens Medvirkning paa dette Gebeet er af den meest afgjørende Betydning. — Det er af hvad jeg her har sagt klart, at jeg maa finde det urigtigt at føre et saa omfattende og indgribende Lovforslag, der ingenlunde kan siges at støtte sig paa nogen forudgaaende Bevægelse hos Folket, og heller ikke paa nogen Maade har faaet eller kan vente at faae den mindste Tilslutning fra Regjeringens Side, og med Hensyn til hvilket der ikke foreligger nogen kirkelig Udtalelse, igjennem eller tænke paa at faae det til endelig Afslutning i nærværende Session. Men, kan man sige, det burde desuagtet dog skee, dersom her forelaa et Lovforslag, der havde været saa heldigt paa en særdeles Maade — høist mærkeligt vilde det være maa jeg tilstaae i en Sag af denne Beskaffenhed — at træffe Streng, der sloge an her i Salen, og som her havde fundet almindelig Tilslutning; naar et saadant Lovforslag, videre bearbejdet, da fremkom som det endelige Udtryk for Repræsentationens Anskuelse, vilde det være af Betydning, og det vilde da være naturligt og maatte vistnok ogsaa i Reglen fordres, at et Forslag, bygget derpaa, fremførtes fra Regjeringen, efterat den havde hørt dem, som maatte høres, og navnlig da i nærværende Tilfælde Geistligheden. Forelaa der altsaa i dette Tilfælde et saadant Lovforslag, da, kan man sige, kunde det være ønskeligt, at bringe det til sin Fuldbendelse, at borttage de enkelte Pletter, der maatte findes deri, og derefter have det liggende saaledes for sig, at man kunde tænke sig, at en Tilslutning derom vilde falde let. Jeg spørger nu den ærede Forsamling efter disse to Dages Forhandlinger og uden at ville sige Noget til Forkleinelse for den ærede Forslagsstiller, om man kan sige, at dette paa nogen Maade er Tilfældet med det nu foreliggende Lovforslag. Jeg vil ikke her gaae i Rette med Hensyn til Spørgsmaalet om Formen, saa meget mindre som jeg troer at kunne gaae ud fra den Forudsætning, at den ærede For-